

A Duna balpartján, a Szent Gellért-hegy közelében emelkedik a magasba egy tornyával a történelmi multu tabáni templom. Szentelt helyen épült, itt hullatta Szent Gellért

püspök vértanu vétét, Holtestét az itteni Mária-kápolnában helyezték el, ennek a kápolnának a helyét azonban nem ismerik. Az Árpádok alatt a betegápoló Szent János-vitézek zárdája állott e helyen. Tabán az török szó, a „hegy talpát“ jelenti. Kispes néven is szerepelt e városrész az

Anjou és a Jagello királyok alatt. A török uralom idejében a Krisztinavárossal együtt, mint egy városrész, „Hosszuváros“ néven szerepelt.

A mai templomot 1728-ban kezdik építeni, illetve átépíteni. Ugyanis a török hódoltság alatt mecset volt és 1686-ban a császári kamarai igazgatóság adta meg az engedélyt az akkor ittlakó „illir nyelvű“ római katolikusoknak a török mecset katolikus templommá való átépítésére. Az átépítés 1739-ben nyert teljes befejezést. Eleinte egy főoltár és két mellékkoltár (Szent József és Szent Antal) volt a barokkstilű templomban, melyben a lelkészi teendőket a bosnyák tartományok Kapisztrán szentferenczerendi szerzetesei végezték. A későbbi idők folyamán négy mellékkoltárt emeltek a templomban. Az 1810-iki nagy tűzvész emlékére a segítő Szűz Mária-oltárt emelték, amely vésez eseményt az oltárkép is mutatja.

Értékes műkincsnek vehető a főoltár nagy-szerű képe, mely Szent Katalint, a templom védőszentjét ábrázolja. A kép Marastoni Jakab velencei festőművész alkotása 1850-ből. A templomnak egy érdekes és értékes XI–XII. századbéli emléke is van, az Árpád-kori Kisztaua. 40 cm méretű kódombormű, Krisztust a trónon ülve ábrázolja, amint jobb kezét átáletre emeli. 2000 év előtti idő fátyolát lebontja fel az a kép előttünk a meghatódva nézünk e köreliefre, hosszú idők beszédes multjára.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Magyar plebániák

A tabáni plebánia

1933. II. 12.

Forrás: *Személyi Ujság*

Budapest 1933 II. 12.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A templomot a kegyur Budapest székesfőváros 1927-ben renováltatta. Ekkor került *Kimnah* László freskója a szentély mennyezete, amely szintén a templom védőszentjét, Szent Katalint ábrázolja, keresztrel a kezében és angyalkákkal körülveve.

A Kapisztrán-ferencsek 1868-ig vezették a plebániát: illir, illetve német-magyar nyelven tartván prédikációikat, 1868-ban világi papok vették át a plebánia adminisztrálását. A plebániához tartozik a Szent Gellért-hegyi lourdesi szikla-barlangkápolna, mely a házunkban századokon át itt működő egyetlen magyar alapítású pálosokat várja, kiknek visszatelepítését *Zichy Gyula* gróf kalocsai érsek és *Pfeiffer Gyula* nagy szeretettel szorgalmazza. Tabán összefüggésben van a pálosokkal másrésztől is. Itt élt és halt meg *Virág Benedek*, a nagy pálos költő, Isten turogatosa, ki Istenkereső, erős, áttüzesező magyar lelkével, zengő hangu ódáival még halottai mosolyában is azt sugározta: „Nem halunk meg, mi magyarok feltamadunk“. A Magyar Tudományos Akadémia emléktáblával örökítette meg azt a tabáni házat, hol 1830 január végén a nagy költő meghalt. Ugyisint itt élt *Semmelweis Ignác*, „az anyák megmentője“.

A Tabán régi lakosai idegen jövevények, spanyolok, bajorok, franciák, rácok, svábok, törökök voltak, legtöbnyire szőlőművesek. A katolikus hívek jelenlegi száma 5.400. Hitéle-

tük buzgalmát az évi 15.000 áldozás jelzi. A hitközség 1919-ben alakult meg. *Angyal Kálmán* dr. apátplebános nevéhez fűződik az egyházközség és a hitbuzgalmi egyesületek megalakítása és fellendülése. A plebános maga vezet a karitász, a Szent Vince Szeretet Egyesületét és az Anyák Körét. *Szautner Károly* káplán a Szivgárdát és Zita-kört vezet, amellyel hitoktató is. A lányok kongregációját és a Szent Gellért-cserkészcsapatot *Budai János* dr. hitoktató igazgatja. A Szent Gellért Egye-

sületet, melynek hivatása Szent Gellért püspök kultuszának fentartása, a budapesti Bencésrend irányításával *Kamenszky Gyula* dr. ügyvivő elnök áldozatos lelkülettel vezet. Az egyházközség világi elnöke *Szigethy János* felsőházi tag, ki nagy szeretettel és nemes jóakarattal áll az egyházközség élén. A templomi énekkar *Calligaris Ferenc* karnagy ismert ügybuzgóságát hirdeti. Nagy jötevője még az egyházközségnek *Wolff Károly* dr., ki keresztényi munkásságával sokban segíti az egyházközség szegény lakosságát. A gellért-hegyi sziklakápolnát *Saly László* dr. apát, a kápolna lelkésze és *Gróf Károly* hitoktató adminisztrálják nagy szeretettel.

A szegények gondozását a karitász és a Szent Vince Szeretet Egyesület látja el. A mult év folyamán hetven szegény gyermek nyaraltatására 1.822 pengőt, ebédjegyekre 2.425 pengőt, tejjegyekre 625 pengőt, egyéb élelmiszerekre 1.108 pengőt, cipőtalpalásokra 795 pengőt, gyorssegélyekre 590 pengőt, házbérsegé-

Dosztályozás

726.5

Szt. Katalin templom Tabán

"1739/1933"

Személy:

Helyszám:

sp. városháza — 1896/50

lyekre 901 pengőt, zálogédula hosszabbításokra 32 pengőt, orvoságokra 40 pengőt, készpénzsegélyekre 72 pengőt adott. A karitász pénzbevétele 8.206 pengő volt.

Angyal Kálmán dr. 1862-ben, Komáromban született. Középiskoláit Komárom, Nagyszombat és Esztergomban végezte, ugyisintén a teológiát is. 1885-ben szenteltek pappá.

Dorog, Tokod, Tát községben működik mint bányalelkész és segédlelkész, majd huszonegy éven keresztül terézvárosi káplán.

1917 júniusában válasszák meg tabáni plebánossá. 1922-ben nevezi ki a hercegprimás kákonnyi c. apáttá.